

Подстакнута многим аспектима, а пре свега драстичним поскупљењем енергената, инфлација погађа све делове Европе: од грађевинара у Италији, преко продавачица у Пољској, до месара у Турској.

Кружни ток би требало да смањи број саобраћајних несрећа на једној раскрсници код Милана познатој по многим незгодама. Али, посао мирује, јер су асфалт, цеви и бетон постали превише скупи.

Извођач радова Едоардо Ронвони је очајан. „Бојимо се да ове године уопште нећемо моћи да радимо“, каже италијански предузетник. „Затварамо сва наша градилишта.“

Фирма је још у марту обуставила радове на полудовршеном кружном току, а отада је рат у Украјини додатно подстакао поскупљења. Ронзони се жали да је његова фирма већ изгубила три најбоља месеца у години што се тиче уговарања нових послова. А најгоре, каже, вероватно тек долази.

Цене нафте и гаса – главни покретачи инфлације

Рат је додатно стегнуо ресурсе и убрзао инфлацију. Цене енергије, хране и грађевинског материјала расту брже него икада последњих деценија. Шок због цена највећи је на бензинским пумпама, али и при погледу на рачун за струју или цене у супермаркетима. Баш као и на градилиштима. Први јавни грађевински пројекти у Италији су већ заустављени.

Растуће цене нафте и гаса главни су покретачи инфлације у Европи, која се у великој мери ослања на руске енергенте за производњу електричне енергије и снабдевање индустрије. Очекује се да ће се инфлација на нивоу Европске уније ове године попети на готово седам процената.

Воће и поврће само за децу

Високи трошкови бензина прете и друмском превозу робе, а они који живе од пољопривреде и рибарства присиљени су да, због горива, за своје производе наплаћују астрономске цене. Промене на својој кожи осећају чак и они којима је за живот потребно мало.

Једна од њих је и Пољакиња Алине Черник. Продавачица из Варшаве држи кокошке како не би морала да купује јаја. Јер, цена хране је, каже, већ порасла за 150 одсто.

Осећај безнађа шири се пре свега међу онима који ионако мало зарађују. „Увек сам била позитивна особа, али тренутно не видим светло на крају тунела“, каже Чехиња Ева Фухсова, која са своје троје деце живи у градићу Мјесто Тоушков у близини Плзења. „Морам да стегнем каиш. Воће и поврће купујем да мојој деци ништа не би недостајало, али ја сама то не једем“, каже та мајка.

Потрошачи су уздржани

Инфлација се посебно осећа у земљама централне и источне Европе које су близу ратног подручја. Чешка је у априлу забележила раст цена од 14,2, а Пољска 12,3 одсто. Али и у Грчкој је инфлација тог месеца била 10,8 процената.

Посебан случај је Турска, чија је валута прошле године изгубила 44 одсто вредности у односу на долар, а инфлација се попела на драматичних 61 проценат.

Све продавнице од Варшаве до Истанбула бележе пад продаје. Потрошачи су уздржани, траже најјефтинију алтернативу, кажу продавци. За ствари које су мање нужне, као што је одећа, куповина се одлаже, а роба која се сматра луксузом, попут цвећа, готово и да се не продаје.

Бајрам Коза, месар из Истанбула, каже да му је продаја пала за петину. „Чак и у богатој четврти Чанкаја људи више не купују оно што им треба, већ оно што себи могу да приуште“, говори месар и додаје: „Они који су до сада куповали два килограма млевеног меса, сада узимају највише килограм.“

„Бојим се да нећемо издржати“

Инфлација, наравно, погађа и туристичке раднике, који су једва дочекали опоравак након двогодишње паузе због пандемије. Парис Парасос, власник једног рибљег ресторана на грчком острву Родосу, сада сам одлази у риболов у раним јутарњим сатима како би смањио трошкове. Ипак, каже да мора да подигне цене на јеловнику, јер су јестиво уље и трошкови енергије знатно повећани.

У Пољској се потрошачи жале да су цене хлеба порасле за трећину. Па чак и из Белгије јављају да неки тамошњи пекари више не могу да плаћају своје раднике. „Познајем пекаре који раде 13 или 14 сати дневно како би преживели и отплатили дугове“, каже Албер Денонсин, председник удружења пекара француског говорног подручја Белгије. „Можемо да издржимо неко време, али када чујем од управе Светске банке да би тако требало да уде све до 2024, онда се прибојавам да нећемо успети.“

(Дојче веле)